

Voorjaarsnota 2017

Overige onderwerpen

Provincie Gelderland

Definitief PS

woensdag 27 september 2017 16:26

Bezoekadres: Markt 11, 6811 CG ARNHEM
Postadres: Postbus 9090, 6800 GX ARNHEM
Telefoon: (026) 3599480
E-mail: post@gelderland.nl
Website: www.gelderland.nl

provincie

Gelderland

Overige onderwerpen

Bij de overige onderwerpen zijn passages opgenomen om uw Staten te informeren of om van uw Staten een besluit te vragen.

Reserveringen

In het coalitieakkoord 'Ruimte voor Gelderland' en de Midterm review hebben uw Staten middelen bestemd. Vaak gaat het daarbij om een 'bestedingsrichting' en verwacht u van ons een voorstel voor een specifiekere uitwerking van deze richting. Deze uitwerking nemen wij doorgaands op in de P&C documenten. Hiervoor kennen wij verschillende fases:

Via *reserveringen* stellen wij uw Staten voor om Algemene middelen aan een kerntaak toe te wijzen óf nog te programmeren middelen van een kerntaak toe te wijzen aan doelen. Hiervoor zijn nog geen concrete uitvoeringsplannen aanwezig om de doelen te realiseren.

Via *beschikbaarstellingen* stellen wij uw Staten voor om (delen van) de reserveringen om te zetten in concrete uitvoering om doelen te realiseren. Een beschikbaarstelling is voor ons de legitimatie om concrete (meerjarige) verplichtingen aan te gaan.

De beschikbaarstellingen met betrekking tot de Meerjaren Investeringsagenda Mobiliteit (MIA Mobiliteit) vindt u in het onderdeel MIA Mobiliteit van deze Voorjaarsnota (zie de bijlage).

Via een *begrotingssubsidie* stellen wij uw Staten voor om een juridische grondslag vast te stellen om een partner daadwerkelijk een subsidie te kunnen beschikken. Een begrotingssubsidie passen wij toe als een subsidie o.b.v. een regeling niet toepasbaar is.

Kerntaak 1 | Duurzame ruimtelijke ontwikkelingen en waterbeheer

Stedelijk Netwerk Arnhem Nijmegen; Stationsomgeving Nijmegen Heyendaal

Aanpassen aan grote aantallen reizigers

Het gebied rondom station Nijmegen Heyendaal is de grootste werklocatie van Gelderland en herbergt een grote concentratie aan onderwijsinstellingen. Dit is duidelijk te zien aan de grote aantallen reizigers op de weg, op de fietspaden en op en rond het station. Het hele gebied rondom het station is ook één van de focusgebieden voor de aanpak van Beter Benutten in de regio Arnhem Nijmegen. In de investeringsagenda die we met regio Arnhem Nijmegen hebben afgesproken hebben we ook verbetering van het station Nijmegen Heyendaal zelf en de directe omgeving opgenomen. Het station is sterk verouderd, de trappen zijn te krap en de voorzieningen om over te stappen op bus of fiets zijn niet voldoende. De verschillende mogelijke verbeteringen zijn verkend en op dit moment zijn we met NS, ProRail, gemeente Nijmegen, vervoerders en ROCOV zover dat we kijken of we de voorlopige plannen kunnen financieren.

We stellen daarom voor om vanuit Gebiedsopgaven € 3 miljoen te reserveren voor "Gebiedsopgave Arnhem Nijmegen". Zie ook reservering vanuit Kerntaak 4 Mobiliteit van € 2 miljoen (Informatieblad OM77). De gemeente draagt zelf ook een bedrag van € 3 miljoen bij.

Stedelijk Netwerk Ede Wageningen/FoodValley; WFC-Experience

De ontwikkeling van het World Food Center (WFC) naast station Ede-Wageningen brengt het "Wageningen" Food-Cluster op een hoger niveau en versterkt daarmee de acquisitiekracht van de regio, Gelderland en Nederland voor agrofood gerelateerde bedrijvigheid. Complementair aan Wageningen Campus met zijn focus op Research en Development richt het WFC zich op kennistoepassing en consumenten. Het WFC gaat bestaan uit een Experience en een bedrijvencampus. Provincie heeft de WFC-Experience gezien het grote belang benoemd als beeldbepalend project voor Gelderland. De Experience richt zich op de dialoog tussen de agrofoodsector en de Nederlandse samenleving en consument door te laten zien en te ervaren hoe voedsel gemaakt wordt nu en in de toekomst. Daarnaast is de Experience de plek om buitenlandse delegaties te ontvangen om te laten zien wat de Nederlandse agrofoodsector en wetenschap te bieden hebben. Ook is er met ondersteuning van de provincie een interuniversitair onderzoeksprogramma "Food en Society" in ontwikkeling, dat zich mede richt op de bezoekers aan de Experience. Naar verwachting zal voor de zomer het vernieuwde concept van de Experience worden gepresenteerd. Vervolgens zal naar verwachting nog een half jaar nodig zijn om een aantal aspecten nader uit te werken. De provincie reserveert € 15 mln voor de realisering van de

Experience. De gemeente Ede heeft reeds € 5 mln voor de realisering van de Experience gereserveerd.

De businesscase van de Experience is sluitend er is commitment van partners. Wij informeren uw staten met een aparte Statenbrief rond de zomer

Kerntaak 5 | regionale economie

Rode loperbeleid

Zoals wij in de Midterm review hebben aangegeven, willen wij een versnelling aanbrengen in ons Rode loperbeleid. Wanneer een bedrijf bij ons 'aanklopt' voor vragen over een uitbreiding of nieuwe vestiging, bekijken wij op welke manier we eventueel kunnen helpen. Als een ontwikkeling ergens niet kan, geven we daar zo snel mogelijk duidelijkheid over. Kan een ontwikkeling wel, dan willen we de ondernemer - binnen de kaders van wet- en regelgeving - zoveel mogelijk faciliteren, zodat het bedrijf de ontwikkeling ook zo snel mogelijk kan maken. Op dit moment is er voor het rode loperbeleid alleen procesgeld beschikbaar. Om bedrijven te ondersteunen bij hun uitbreidings- of verplaatsingswensen of bij nieuwvestigingen willen wij in totaal € 5 miljoen hiervoor reserveren. Enkele concrete initiatieven hebben zich inmiddels aangediend. Indien wij een financiële bijdrage willen leveren aan een investering, zullen wij dit via een separaat Statenvoorstel ter goedkeuring aan u voorleggen.

Beschikbaarstellingen

In het coalitieakkoord 'Ruimte voor Gelderland' en de Midterm review hebben uw Staten middelen bestemd. Vaak gaat het daarbij om een 'bestedingsrichting' en verwacht u van ons een voorstel voor een specifiekere uitwerking van deze richting. Deze uitwerking nemen wij doorgaands op in de P&C documenten. Hiervoor kennen wij verschillende fases:

Via *reserveringen* stellen wij uw Staten voor om Algemene middelen aan een kerntaak toe te wijzen óf nog te programmeren middelen van een kerntaak toe te wijzen aan doelen. Hiervoor zijn nog geen concrete uitvoeringsplannen aanwezig om de doelen te realiseren.

Via *beschikbaarstellingen* stellen wij uw Staten voor om (delen van) de reserveringen om te zetten in concrete uitvoering om doelen te realiseren. Een beschikbaarstelling is voor ons de legitimatie om concrete (meerjarige) verplichtingen aan te gaan.

De beschikbaarstellingen met betrekking tot de Meerjaren Investeringsagenda Mobiliteit (MIA Mobiliteit) vindt u in het onderdeel MIA Mobiliteit van deze Voorjaarsnota (zie de bijlage).

Via een *begrotingssubsidie* stellen wij uw Staten voor om een juridische grondslag vast te stellen om een partner daadwerkelijk een subsidie te kunnen beschikken. Een begrotingssubsidie passen wij toe als een subsidie o.b.v. een regeling niet toepasbaar is.

Kerntaak 1 | Duurzame ruimtelijke ontwikkelingen en waterbeheer

Leefbaarheid

Wij vragen uw Staten een totaal van € 8.098.647 beschikbaar te stellen voor de eerder door u vastgestelde doelen inzake het programma Leefbaarheid. Deze beschikbaarstelling is ten behoeve van de uitvoering van het programma 2018-2019 en is nodig om voortgang te kunnen houden bij de uitvoering van de agenda's. Deze middelen worden ingezet ten behoeve van:

- Subsidieregeling Leefbaarheid
- Activiteiten op het gebied van communicatie, nieuwe verhoudingen overheid – bewoners, integratie, regenboogprovincie, kennisdeling, aanpak leefbaarheidsvraagstukken met gemeenten
- Uitvoering van een subsidieregeling ten behoeve van het ondersteunen van gemeenschapsvoorzieningen

Gelderse Corridor; Logistics Valley

Ten behoeve van de uitvoering van de gebiedsopgave Gelderse corridor voert Logistics Valley waarin de provincie partner is haar programma uit. De provincie draagt hiermee financieel bij aan doel 2: Economische spin-off realiseren in combinatie met de goederenstromen (banen & omzet).

Beschikbaarheidsstelling van € 327.000,- door uw Staten is van belang zodat gestart kan worden met de uitvoering van het programma.

Een uitgebreide toelichting vindt u in Bijlage 1) Meerjaren investeringsagenda Mobiliteit inclusief informatiebladen

Plandoel 3. Versterken en benutten van de grootste (inter)nationale verbindingen

Programma Logistiek als Gelderse motor: subsidie voor realisatie projecten

Subsidies binnen het eerder beschikbaar gestelde budget voor Logistiek en Goederenvervoer Informatieblad LG01.

Gelderse Corridor; Agro Business Cluster te Neder-Betuwe

De gemeente Neder-Betuwe is voornemens om het Agro Business Cluster (ABC), een bedrijventerrein specifiek voor de laanboomsector, te realiseren. Wij willen hiervoor een bijdrage van € 500.000,- beschikbaar stellen in de begroting van de gebiedsopgaven Gelderse Corridor. Zie reservering in de Statenbrief over de Gelderse Corridor (PS2017-258; besluit 2a). Binnen de Gelderse corridor valt dit onder doel 4: 'Ontwikkeling van agribusiness en logistiek: meerwaarde door combineren.' De gemeente Neder-Betuwe samen met de telersvereniging Tree Center Opheusden (TCO) zorgen voor het andere deel van de investering en dragen zorg voor de exploitatie van o.a. het laanboomgebouw. Beschikbaarheidsstelling van € 500.000,- door de provincie is van belang zodat gestart kan worden en de planvormings- en uitvoeringskosten gedekt kunnen worden. De meerjarenbegroting 2017 wordt als volgt gewijzigd: Verhoging begroting 2017: € 100.000 en verhoging begroting 2018 en 2019: € 200.000 per jaar. Zie het onderdeel 'subsidiegrondslagen' in deze Voorjaarsnota voor vaststellen van de subsidiegrondslag.

Cleantech Regio Stedendriehoek; Cleantech Regio Development

Cleantech Regio Development wordt op basis van een uitvoeringsovereenkomst tussen Strategische Board en Provincie Gelderland uitgevoerd met een gezamenlijk budget. Het voor 2016 beschikbaar gestelde budget (in totaal € 850.000, waarvan € 500.000 door Provincie bij besluitvorming Uitvoeringsstrategie Gebiedsopgaven in 2016) is inmiddels grotendeels benut. Voor vervolg van uitvoering wordt nu aanvullend budget beschikbaar gesteld van € 500.000. De Strategische Board stelt € 350.000 beschikbaar, evenals in 2016.

Cleantech Regio Stedendriehoek; Toekomstbestendige Binnensteden

De partners in de Gebiedsopgave willen vier projecten tot uitvoering brengen die zijn gericht op een kwaliteitsimpuls in de openbare ruimte, met een nadrukkelijk cleantech karakter. Uitvoeringskosten zijn in totaal begroot op € 6,9 miljoen. Daarvan wordt voorgesteld om € 2,1 miljoen uit Gebiedsopgaven bij te dragen. Het grootste deel van het benodigd budget komt dus van de betreffende gemeenten aangevuld met private middelen. Op dit moment is € 540.000 reeds beschikbaar op begroting Gebiedsopgaven, waarvan € 400.000 bedoeld voor investeringsopgaven. Aan uw Staten wordt nu voorgesteld om € 1,7 miljoen aanvullend beschikbaar te stellen.

Cleantech Regio Stedendriehoek; Cleantech Icoon A1

Ten behoeve van financiering van de extra kosten voor cleantech uitwerking van drie onderdoorgangen onder de A1, is in 2016 (Uitvoeringsstrategie Gebiedsopgaven) € 3,5 miljoen gereserveerd (budget Gebiedsopgaven). In overleg met RWS en gemeenten is besloten om de uitvoering voor twee van deze onderdoorgangen als aanvulling op te nemen in het bestuursakkoord met RWS. Het betreft hier dus zaken die met name bijdragen aan doel "gebiedsopgave". Wij stellen daarom uw Staten voor om nu € 3,1 miljoen beschikbaar te stellen voor dit doel. Bij het aangaan van deze overeenkomst zijn deze middelen gedekt door programma Mobiliteit. De uitwerking en uitvoering van de derde onderdoorgang (De Fliert) blijft gekoppeld aan het project Verbreding A1, maar wordt parallel in een apart proces in samenwerking tussen o.a. RWS, gemeente en provincie opgepakt, waar te zijner tijd het resterende gereserveerde budget voor zal worden aangewend.

Hoogwater bescherming

Bij de Voorjaarsnota 2015 heeft u voor de periode 2020-2030 een bedrag van € 50 - € 70 gereserveerd als cofinanciering in waterveiligheidsmaatregelen (PS2015-393). In het rivierengebied en met name bij Hoogwaterveiligheid zijn er veel ontwikkelingen. Er liggen nu al kansen om onze aanpak van gebiedsontwikkeling en ons streven naar het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit versneld te integreren met de opgaven op het terrein van hoogwaterveiligheid. Zo is voor de Veerstoep bij Ochten het voornemen om dit jaar een samenwerkingsovereenkomst (SOK) vast te stellen en wordt de dijkverlegging bij Oosterhout als variant meegenomen bij de verkenning van het dijkverbeteringstraject Wolferen – Sprok. Maar ook in het splitsingspuntengebied IJssel – Nederrijn liggen kansen die nu in de vorm van een verkenning verder uitgewerkt worden. In de Midterm review is besloten een deel van dit bedrag (€ 3,5 miljoen) naar voren te halen. Wij stellen u voor om in 2017 een bedrag van € 700.000 beschikbaar te stellen voor het integreren van opgaven op het gebied van hoog water veiligheid.

Daarnaast is het ook buiten de insteek van hoogwaterveiligheid nodig om proces geld in te zetten, bv voor de verdere invulling van het Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie en de Midterm review van de kaderrichtlijn water. In de Midterm review is hier voor € 1,5 miljoen aan extra middelen opgenomen. Wij stellen u voor om voor dit jaar een bedrag van € 490.000 hiervoor beschikbaar te stellen.

Kerntaak 2 | Milieu, energie en klimaat

Versnelling sanering asbestdaken

Bij Midterm review (PS2017-272) zijn versnellingsmiddelen gereserveerd voor de versnelling van de sanering van asbestdaken, in verband met het per 2024 geldende landelijk verbod op asbestdaken. We stellen uw Staten bij deze Voorjaarsnota voor om € 0,8 miljoen beschikbaar te stellen voor 2017 zodat de eerste versnellingsactiviteiten al direct in gang gezet kunnen worden.

Kerntaak 3 | Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden

Agenda Vitaal platteland

Uw Staten hebben bij de Midterm review voor Kerntaak 3 Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden € 9.500.000 gereserveerd. Een deel van deze middelen willen we inzetten voor de Agenda Vitaal Platteland. In het Statenvoorstel Agenda Vitaal Platteland, welke uw Staten separaat ook in deze vergadering behandelen, doen we een voorstel hoe we de spanning tussen landbouwbedrijfsvoering en maatschappelijk draagvlak verkleinen en bieden we perspectieven om het platteland vitaal te houden. Er wordt voorgesteld nu een 14-tal projecten financieel te ondersteunen. Wij stellen voor om hiervan nu € 2.330.939 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de Agenda Vitaal Platteland. Van het bedrag zal € 2.180.939 worden ingezet voor de subsidies waarvoor in deze Voorjaarsnota een subsidiegrondslag wordt gevraagd. De overige middelen worden ingezet voor activiteiten voor het Gelder Kennisnetwerk Voedsel.

Kerntaak 5 | Regionale economie

Topfonds Gelderland

Via Topfonds Gelderland en haar dochterfondsen investeren wij in de Gelderse economie, o.a. door participaties in of leningen aan innovatieve Gelderse MKB-bedrijven, die hoofdzakelijk actief zijn op de gebieden Agro-Food, Life Sciences & Health, Energie- en Milieutechnologie, duurzame energievoorziening en maakindustrie. Hiermee bevorderen wij de Gelderse werkgelegenheid. Zoals uit de vierde kwartaalrapportage 2016 van Topfonds Gelderland blijkt (zie de PS-Mededelingenbrief van mei 2017 of <http://www.ppmoost.nl/page/q-rapportages>) zijn de beschikbare middelen grotendeels geëncouraged en er is sprake van een constante toestroom van nieuwe investeringsaanvragen van starters en doorgroeiers. Om deze te kunnen blijven honoreren is er aanvullend werkkapitaal nodig. De verwachting is wel dat in de toekomst gelden naar de fondsen zullen terugvloeien (bijvoorbeeld door betaling van aflossingen en verkoop van participaties), maar dat duurt in het algemeen tot een paar jaar na de investering. In de MTR hebben wij aangegeven extra middelen te reserveren voor financieringen aan innovatieve bedrijven. Deze middelen kunnen vervolgens ingezet worden voor directe investeringen aan bedrijven via het Innovatie- en Energiefonds Gelderland (IEG) of voor fonds-in-fonds investeringen via Topfonds Gelderland TG). Deze aanvulling is ook in lijn met het kapitaalmarktonderzoek Oost-Nederland waarin geadviseerd wordt om de huidige bestaande financiële instrumenten van extra middelen te voorzien. Wij stellen uw Staten dan ook voor om maximaal € 10 miljoen beschikbaar te stellen vanuit de gereserveerde MTR-middelen van kerntaak 5, Regionale Economie aan Topfonds Gelderland voor het thema innovatie.

Versterken MKB Breed

In het Eindvoorstel Midterm review hebben we reeds aangegeven dat we versneld willen bijdragen aan de eisen die de groeiambities van de Gelderse industrie stellen aan het eco-

systeem.

Bij deze voorjaarsnota stellen wij u voor om € 3.750.000 beschikbaar te stellen. In het hoofdstuk Subsidiegrondslagen leest u hoe wij deze middelen willen inzetten.

Samenwerking Lubelskie en de provincie Gelderland 2018-2021

In het Collegeakkoord staat dat, met het oog op een gedeeld verleden, de jumelage met Lubelskie ook in de toekomst wordt voortgezet.

Aangezien het huidige 'Kader voor de samenwerking tussen de regio Lubelskie en de provincie Gelderland voor de jaren 2014 – 2017' dit jaar afloopt, wordt een nieuwe ontwerp overeenkomst opgesteld voor de nieuwe samenwerkingsperiode 2018-2021. Deze wordt ter besluitvorming toegestuurd aan het College van Gedeputeerde Staten en het bestuur van de regio Lubelskie.

Ondertekening door de beide besturen is gepland op vrijdag 15 september 2017 in Arnhem voorafgaand aan de herdenking van Market Garden.

Wij stellen uw Staten dan ook voor om voor de uitvoering van deze overeenkomst voor de periode van 2018 – 2021 een bedrag van maximaal € 240.000 beschikbaar te stellen in tranches van € 60.000 per jaar en dit bedrag te dekken uit de gereserveerde MTR-middelen van kerntaak 5 Regionale Economie.

Kerntaak 6 | Cultuur en erfgoed

State of fashion 2018

Vorig jaar is aangegeven dat het onderzoek naar mogelijke transitietrajecten en voorstellen voor wijziging van structurele subsidies in 2017 kan worden afgerond. Later in het jaar verwachten we besluiten te kunnen nemen over eventuele transitietrajecten. Hierbij zal duidelijk moeten zijn dat er sprake is van voordelen bij het halen van de doelen van het beleidsprogramma Cultuur en erfgoed. De looptijd van de afzonderlijke trajecten zal, zo leert de ervaring, in complexe situaties enkele jaren kunnen duren.

In een aantal situaties zal er nog dit jaar een grondslag moeten worden gegeven voor subsidieverlening. Het betreft hier aanvragen voor Diepenheim en regioarcheologie. In de begroting is hier al rekening mee gehouden. Voor Sonsbeek/State of Fashion is de provinciale subsidie afhankelijk gesteld van een evaluatie. De evaluatie geeft een positief beeld. Doelstellingen zijn grotendeels gehaald en in een aantal gevallen zelfs overtroffen.

Wij stellen voor om het gereserveerde bedrag van € 150.000, -- beschikbaar te stellen voor State of Fashion 2018. Dekking van dit bedrag vindt plaats vanuit kerntaak 6) Cultuur en erfgoed.

Subsidieregeling Erfgoed

Bij Midterm review zijn versnellingsmiddelen gereserveerd voor Cultuur en erfgoed. We stellen uw Staten bij deze Voorjaarsnota voor om nu € 7 miljoen beschikbaar te stellen voor de subsidieregeling Erfgoed 7.4. Op moment dat subsidies verleend worden, hebben we zicht op moment van prestatielevering en zullen we de middelen (in meerjarig kader) op de begroting plaatsen.

Subsidiegrondslagen

Vanuit uw kaderstellende functie besluiten uw Staten over de subsidiesgrondslagen. Veel subsidies beschikken en betalen wij op basis van door uw Staten vastgestelde regelingen. Voor een aantal subsidies is het maken van een regeling geen passende werkwijze. Het opstellen van een regeling is dan bijvoorbeeld zeer inefficiënt. In dit soort gevallen stellen uw Staten dan voor om direct over een grondslag te besluiten. De grondslagen die wij u in deze Voorjaarsnota voorstellen hebben wij hieronder opgenomen, wij hebben ze per kerntaak geclusterd.

Kerntaak 1 | Duurzame ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer

Laanboomgebouw Agro Business Cluster te Neder-Betuwe

Wij stellen uw Staten voor om de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van de gemeente Neder-Betuwe met een bedrag van maximaal € 0,5 miljoen voor het bouwen van het Laanboomgebouw. En dit bedrag te dekken uit kerntaak 1) Duurzame ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer. Zie ook het hoofdstuk beschikbaarstellingen.

De partijen in de Gelderse corridor werken aan de volgende ambitie: De Gelderse corridor is een betrouwbare, duurzame en slimme schakel in de internationale transportsystemen. De goederenstroom is gegarandeerd én leidt tot economische spin-off (banen & omzet) en een goed woon- en werkklimaat in Gelderland. Om deze reden werken partijen aan verschillende doelstellingen. Het Laanboomgebouw draagt bij aan deze ambitie en biedt meerwaarde als ontmoetingscentrum en showtuin voor de laanbomensector.

Stichting Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF): Projectsubsidie Spiegelgroep Waalweelde

De Spiegelgroep Waal – Merwedese heeft een belangrijke bijdrage geleverd in de “methode WaalWeelde”. Het werken met de 4 B's (Bestuurders, Beambten, Burgers en Bedrijven) heeft geleid tot een integrale aanpak van de opgaves waarbij co-creatie werkelijkheid is geworden. Die positieve ervaring willen wij graag continueren, zeker nu het Deltaprogramma Rijn in uitvoering komt. Het secretariaat van de Spiegelgroep wordt verzorgd door de Gelderse Natuur en Milieu Federatie, die hiervoor een subsidie van € 20.000 op jaarbasis ontvangt.

Voorgesteld wordt om de grondslag voor een begotingssubsidie voor de jaren 2017 tm 2019 ad € 20.000 aan de GNMF vast te stellen. Om de continuïteit van de werkzaamheden te borgen, zijn de werkzaamheden voor 2017 deels uitgevoerd.

Deze middelen worden gedekt uit kerntaak 1) Duurzame ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer.

Kerntaak 2 | Milieu, energie en klimaat

Co-financiering Interreg NEW-project CleanMobilEnergy

In het Interreg NWE-project CleanMobilEnergy (CME) gaat gemeente Arnhem, samen met partners uit 5 Europese regio's, onderzoeken of de business case van duurzame energieproductie kan worden verbeterd door energie lokaal te gebruiken voor elektrische mobiliteit.

De uitdaging bij duurzame energieproductie is dat vraag en aanbod vaak op verschillende momenten pieken. Als de vraag laag is ontvangt de producent weinig tot geen geld voor de opgewekte energie. Het CME-project wil de opgewekte energie lokaal vasthouden en koppelen, via opslag en een energie managementsysteem, aan elektrische mobiliteit. Op die manier is de producent niet langer afhankelijk van de prijs op de markt (via het net). CME wil aantonen, in verschillende projecten in verschillende steden, dat deze koppeling in meer Europese steden toepasbaar is en dat de groei van het elektrisch rijden de groei van duurzame energieproductie kan stimuleren.

Het project is voor Gelderland van belang omdat de aanpak hernieuwbare energie projecten financieel aantrekkelijker kan maken en ook elders in Gelderland kan worden toegepast. Ook stimuleert het project elektrisch rijden op lokale zon- en windenergie. Daarmee draagt het bij aan onze energiedoelstellingen. Ook kunnen Gelderse bedrijven die actief zijn op het gebied van opslag hiervan profiteren.

Het project wordt getrokken door de gemeente Arnhem. De totale projectomvang van het project bedraagt € 6,5 miljoen, waarvan € 1,36 miljoen voor het project in Arnhem. Het project wordt gefinancierd vanuit het Interreg North-West Europe programma. In dit programma is het EU-subsidie percentage 60%. Vanuit Gelderland wordt een bedrag van maximaal € 275.000,- gevraagd.

Wij stellen uw Staten voor de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van de gemeente Arnhem met een bedrag van maximaal € 275.000,- voor het project CleanMobilEnergy. En deze middelen te dekken uit de gereserveerde middelen van kerntaak 2) Milieu, energie en klimaat (Pandoel 2 Een energieneutraal Gelderland).

Cofinanciering interregproject 5b, Loenen energieneutraal

In het kader van Interreg 5b is er een samenwerkingsverband tussen Loenen Energie Neutraal (LEN) en gemeente Apeldoorn (GA) gericht op innovatie en kennisuitwisseling op het onderwerp energietransitie. Het project maakt onderdeel uit van de ambitie van een energieneutraal Loenens dorp in 2035. De uitkomsten van dit project kunnen worden geschaald en worden uitgerold in de energieneutraliteitsambitie van de gemeente en Regio Stedendriehoek. Het project omvat de volgende belangrijk resultaatdoelstellingen:

1. de ontwikkeling van een kosteneffectief energienetwerk
2. de bewustwording en betrokkenheid van burgers
3. kennisuitwisseling binnen gemeente, regio, GEA partners en Europese interregpartners

De ontwikkeling van een kosteneffectief energienetwerk verkeert in een belangrijke fase. Om de toename van duurzaam opgewekte energie op een kosteneffectieve wijze te ontsluiten op het bestaande energienetwerk, zal dit netwerk moeten worden aangepast. Het balanceren van opgewekte energie en energievraag, vraagt onder andere om maatregelen als energieopslag en gedragsverandering. Het laten mee-ontwikkelen van het energienet op de toename van duurzame energieopwekking is een opgave die speelt op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau. De totale projectomvang bedraagt € 1,755 miljoen, waarvan € 0,445 miljoen voor de werkzaamheden van LEN en € 1,04 miljoen voor de investeringen. In dit programma is het EU-subsidie percentage 60%. Voor de cofinanciering van de 40% van LEN wordt een beroep gedaan op de provincie.

Wij stellen uw Staten dan ook voor om de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van de energiecoöperatie Loenen Energie Neutraal met een bedrag van maximaal € 594.000,- voor en deze middelen te dekken uit de gereserveerde middelen van kerntaak 2) Milieu, energie en klimaat (Pandoel 2 Een energieneutraal Gelderland).

Stichting Groen Gas Nederland

Provincie Gelderland heeft als founder zitting in het Algemeen Bestuur van de Stichting Groen Gas Nederland (GGNL). In november 2016 heeft GGNL de provincie gevraagd in 2017 en 2018 founder te blijven en maximaal € 50.000,- (maximaal € 25.000 per jaar) beschikbaar te stellen.

Groen gas krijgt een steeds volwaardiger plek in de energietransitie en GGNL heeft daar een belangrijke rol in gespeeld. Hernieuwbaar gas is opgenomen in beleid voor de langere termijn maar er zijn nog steeds vele knelpunten. Inzet van GGNL is nog steeds nodig om reeds gestarte trajecten door te laten gaan. Groen gas is een logische optie in de transitie naar duurzame mobiliteit voor met name zwaar vervoer en heeft een brugfunctie naar andere duurzame technieken. Wij zien hierbij een rol weggelegd voor GGNL en willen, anders dan in de Najaarsnota 2016 (PS2016-579) is aangegeven, nogmaals financieren.

De activiteiten die GGNL hiervoor gaat uitvoeren, richten zich op het coördineren van de tafels 'Vergisten/Biogas' en 'Vergassing' binnen het Nationaal Energie Akkoord, de uitrol van de Jumpstart van mono-mestvergisting, deelname aan de Green Deal 'Business met Biomassa en Biobased gas' en Green Deal 'Rijden op 100% groen gas', de ondersteuning van SDE-projecten en het blijvend onder de aandacht brengen van de doorgroei-potentie van groengas naar 2050 via de tafel 'Hernieuwbaar gas'. GGNL heeft een cruciale rol om beleid te verankeren. Wij ondersteunen daarmee de uitrol van biogasprojecten en het bevorderen van duurzame mobiliteit in 2017 en 2018 via een bijdrage aan Groen Gas Nederland (GGNL).

Wij stellen uw Staten voor om de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van de Stichting Groen Gas Nederland in 2017 en 2018 met een bedrag van maximaal € 25.000,- per jaar voor biogasprojecten en het bevorderen van duurzame mobiliteit. En dit bedrag te dekken uit beschikbare middelen in kerntaak 2) Milieu, energie en klimaat (Pandoel 2 Een energieneutraal Gelderland).

Verduurzaming sportaccommodaties

Wij hebben met de KNVB een proces geïnitieerd om samen met de KNLTB (tennisbond), KNHB (hockeybond), de koepelvereniging NOC-NSF en de provincie Overijssel te onderzoeken waar we de krachten kunnen bundelen om sportaccommodaties te verduurzamen.

De betrokken partijen zien dat er de nodige ontwikkelingen zijn rondom het verduurzamen van sportaccommodaties maar dat tegelijkertijd het verduurzamen van sportaccommodaties ook vaak complex is. Dit vanwege de eigendomssituatie, afhankelijkheid van vrijwilligers en de verschillen in gebouwen en gebruik.

Er blijkt behoefte aan begeleiding/coaching om verenigingen naar de juiste keuze te leiden. De sportbonden willen hierin een belangrijke rol op zich nemen om de ontzorging van sportverenigingen te organiseren. Het gaat hierbij dan onder andere om het verzorgen van de eerste communicatie over verduurzaming, het faciliteren van het uitvoeren van energiescans tot het begeleiden van de daadwerkelijk uit te voeren maatregelen.

Maar ook het ondersteunen van de verenigingen in het kiezen van de juiste financiering van de maatregelen is een belangrijk aspect. Hierbij zal ook gekeken worden naar de landelijke subsidieregeling voor sportaccommodaties en de mogelijkheid voor gemeentelijke subsidies en duurzaamheidsleningen. Zo zal per deelnemende vereniging een maatwerkoplossing worden gemaakt. De kosten van deze ondersteuning zullen in de maatwerkoplossing worden opgenomen en door de sportverenigingen zelf worden bekostigd. Hierdoor zal de uiteindelijke ondersteuning door de bonden budgetneutraal kunnen worden uitgevoerd.

Echter voor de eerste fase van het traject waarbij het gaat om het inrichten van deze ondersteuning (digitaal loket, communicatie, verenigingsbezoeken etc.) hebben de bonden een financiële bijdrage nodig om tot uitvoer te komen. De totale omvang van de opstartkosten bedragen € 0,45 miljoen. De bonden dragen hierbij minimaal € 0,25 miljoen in bij. De provincie Overijssel draagt ook € 0,1 miljoen bij aan het project. Met deze bijdragen blijft deze subsidie beneden de drempel voor de-minimis steun en is daarmee geoorloofde staatssteun.

Wij stellen uw Staten dan ook voor om de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van de KNVB een maximum bedrag van € 0,1 miljoen omdat zij als penvoerder voor de bonden fungeert bij de verduurzaming van sportaccommodatie. En deze middelen te dekken uit de gereserveerde middelen van kerntaak 2) Milieu, energie en klimaat (Pandoel 2 Een energieneutraal Gelderland).

Kerntaak 3 | Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden

Stichting Toerisme Gelderland

De vier regionale bureaus voor toerisme zijn verenigd in de Stichting Toerisme Gelderland. Stichting Toerisme Gelderland zet zich in voor de marketing en promotie van Gelderland als geheel. De afgelopen jaren heeft Stichting Toerisme Gelderland ingezet op het marketingoffensief '*Gelderland levert je mooie streken*' waarin de regio's als toeristische merken worden neergezet. Dit heeft gezorgd voor veel extra toeristen. In het coalitieakkoord Ruimte voor Gelderland is aandacht voor marketing en promotie. Dit zijn ook speerpunten uit het Beleidskader Economie (paragraaf 5.3 opgave inzake een Vitaal Platteland).

Omdat de voorbereidingen voor en de coördinatie van de campagne '*Gelderland levert je mooie streken*' in 2018 reeds in het laatste kwartaal van 2017 van start gaan, stellen wij voor om een subsidiegrondslag voor een bedrag van maximaal € 260.000,- ten behoeve van het werkplan Marketing&Promotie vast te stellen aan de Stichting Toerisme Gelderland ten behoeve van de campagnes voor promotie van Gelderland als toeristische regio. Dit bedrag te dekken vanuit beschikbare middelen in kerntaak 3, Vitaal Platteland natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden, plandoel Toerisme en Recreatie.

NBTC-Metrolijnen

In opdracht van het ministerie van Economisch Zaken heeft het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) in 2015 het concept Holland City – Metrolijnen ontwikkeld. Het doel hierbij de Randstad en met name Amsterdam te ontlasten van de hoge internationale toeristendruk en tegelijk toeristische kansen te bieden aan de regio's in de rest van Nederland. In dit concept wordt Nederland beschouwd door de ogen van de internationale toerist voor wie Nederland niet veel meer is dan een metropool. Deze metropool, Holland City, is goed te verkennen met behulp van (denkbeeldige) metrolijnen. Hierbij vertelt elke metrolijn een eigen verhaal. Zo zijn er in eerste instantie zo'n tien verhaallijnen voorgesteld, waaronder de Van Goghlijn, de Hanzestedenlijn en de Nederland Waterlandlijn. Het ministerie van EZ heeft de provincies gepolst voor deelname aan de ontwikkeling van één of meerdere van deze lijnen en daar vervolgens een financiële bijdrage voor ter beschikking te stellen. Uitgangspunt daarbij is dat de uitwerking van een lijn daadwerkelijk zal worden opgepakt als, naast het ministerie van EZ, drie provincies gaan cofinancieren.

In overleg met onze vier Regionale Bureaus voor Toerisme (RBT's) hebben wij de voorkeur aangegeven voor deelname aan de hieronder genoemde metrolijnen. Daarbij is afgesproken dat de RBT's zullen zorgen voor de financiering van 50% van de bijdrage uit Gelderland.

Omdat de subsidieverordening Ruimte voor Gelderland (artikel 6.11 Marketing en promotie vrijetijdseconomie) geen mogelijkheid biedt voor subsidieverlening aan het NBTC, stellen wij uw Staten voor om in deze voorjaarsnota de subsidiegrondslag vast te stellen voor de periode 2017 – 2019 ten behoeve van de volgende projecten:

-Hanzestedenlijn: € 165.000

-Mondriaan-Dutchdesignlijn: € 60.000

-Kastelen & Landgoederen: € 137.500

Deze bedragen te dekken uit de beschikbare middelen in kerntaak 3, Vitaal Platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden, plandoel Toerisme en Recreatie.

Agenda Vitaal platteland / Veehouderij en gezondheid: Initiatief Uitvoering Manifest Gezonde Leefomgeving

Als provincie hebben we het Manifest Gezonde Leefomgeving onderschreven (zie PS2016-814). Samen met de gemeenten in de FoodValley-regio, met de primaire sector (agrariërs en hun belangenorganisaties), met de kennisinstellingen (WUR, Aeres) en met bedrijven (leveranciers van technieken, agrarisch adviseurs) pakken we de uitvoering van het manifest op, te weten een bestuurlijk spoor (vergunningverlening, APK voor stallen) en een praktijkspoor (emissiereducerende technieken).

Wij stellen uw Staten voor de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van de Regio FoodValley met een bedrag van € 44.625,- voor het bestuurlijk proces. En de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van het Poultry Expertise Center met een bedrag van maximaal € 249.638,- voor het praktijkspoor. Beide bedragen te dekken uit de beschikbare middelen in kerntaak 3) Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden.

Agenda Vitaal platteland / Veehouderij en gezondheid; Initiatief Kennisdelen door Kennisplatform Gezondheid en Veehouderij

Doel van het Kennisplatform is kennis op het gebied van veehouderij en humane gezondheid te duiden, te interpreteren en te ontsluiten. Het Kennisplatform doet dit onafhankelijk, betrouwbaar en wetenschappelijk gefundeerd. Daarnaast organiseert het Kennisplatform de maatschappelijke dialoog over de kennis.

Wij stellen uw Staten voor om ter continuering van het Kennisplatform Gezondheid en Veehouderij de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van het RIVM met een bedrag van maximaal € 75.000,- En dit bedrag te dekken uit de beschikbare middelen in kerntaak 3) Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden.

Agenda Vitaal platteland / Professionaliseren korte ketens; Initiatief professionalisering van vier voedselcoöperaties

De vier voedselcoöperaties in Gelderland hebben als doel producten die in en door hun regio worden geproduceerd te vermarkten. Ze hebben samen een plan gemaakt dat er in voorziet de markt veel beter te bedienen, met een gezonde rentabiliteit. Leidend tot meer klanten en meer aangesloten producenten, dus meer assortiment en meer volume. Het plan omvat gezamenlijke professionalisering van de marketing met een Gelderlandbrede invulling, het verbeteren van de kennis bij de agrariërs inclusief kennisdelen in netwerken en een breder productaanbod.

Wij stellen uw Staten voor om voor de professionalisering van de vier voedselcoöperaties een subsidie van maximaal € 143.806 aan de gebiedscoöperatie O-gen beschikbaar te

stellen. Dit bedrag wordt gedekt uit kerntaak 3) Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden.

Agenda Vitaal platteland / Initiatief natuurinclusief landbouwsysteem en verdienmodel voor pachters op landgoederen

In dit initiatief wordt op de landgoederen Gerven en Hell (in Putten) gewerkt aan een natuurinclusief businessmodel. Onder begeleiding van het Louis Bolk Instituut wordt een natuurinclusief landbouwsysteem ontworpen, en onder begeleiding van Wageningen Economic Research wordt vervolgens gewerkt aan een natuurinclusief verdienmodel voor zowel de pachters als het landgoed. Deze natuurinclusieve uitwerking is van belang voor alle landgoederen in Gelderland en daarbuiten.

Wij stellen u voor om voor het natuurinclusieve landbouwsysteem op de landgoederen een subsidie van € 73.000 beschikbaar te stellen aan de natuurlijke persoon barones A.J.H. van Lynden. Dit bedrag wordt gedekt uit kerntaak 3) Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden.

Agenda Vitaal platteland / Initiatief uitrol Vruchtbare Kringloop naar Veluwe/Vallei en Rivierenland (voorbereidend project)

In de Achterhoek is het project Vruchtbare Kringloop een groot succes. LTO Noord wil dit nu met de partners uitrollen naar de gebieden Vallei & Veluwe en het Rivierengebied. Er zijn al veel agrarische ondernemers geïnteresseerd, zodat daar op korte termijn kan worden gestart met een voorbereidend project. Dit krijgt de naam 'Vitale bodem is de basis voor een vitaal platteland'. Met een grote groep agrarische ondernemers (beoogd: 300 ondernemers) zal gestart worden met activiteiten, gericht op verbetering van de bodem- en waterkwaliteit en biodiversiteit.

Wij stellen u voor om een subsidiegrondslag van maximaal € 200.000,- vast te stellen voor LTO Noord voor het initiatief 'Vitale bodem is de basis voor een vitaal platteland'. En dit bedrag te dekken uit kerntaak 3) Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden

Agenda Vitaal platteland / Initiatief kunstmestvrije Achterhoek

Het terugwinnen en hergebruiken van mineralen uit mest kan kosten besparen en leidt tot een vermindering van emissies naar bodem, water en lucht. Verwaarding van mest draagt bij aan de klimaatdoelstellingen en aan het verbeteren van het imago van de sector. In Gelderland zijn inmiddels verschillende verwerkingsinstallaties in ontwikkeling die hier aan kunnen bijdragen. In het programma Kunstmestvrije Achterhoek wordt een Green Deal voorbereid met als doel het op termijn realiseren van een Kunstmestvrije Achterhoek.

We stellen u voor deze Green Deal verder te helpen door de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van:

- LTO Noord met een bedrag van maximaal € 250.000,- voor de programmacoördinatie Kunstmestvrije Achterhoek
- Groot Zevert BV te Beltrum met een bedrag van maximaal € 250.000,- voor het mestverwaardingsinitiatief
- Greenferm BV te Apeldoorn met een bedrag van maximaal € 250.000,- voor het mestverwaardingsinitiatief
- coöperatie Agrogas te Varsseveld met een bedrag van maximaal € 250.000,- voor het mestverwaardingsinitiatief

En deze bedragen te dekken uit kerntaak 3) Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden.

Agenda Vitaal platteland / Initiatief Boert Bewust

De Stichting Boert Bewust vindt het belangrijk dat de samenleving boeren waardeert om hun werk, en meer betrokken raakt bij de herkomst van het voedsel. Daartoe is het van belang dat boeren contact zoeken met hun omgeving. Boeren met het Boert Bewust bedrijfslabel gaan voldoen aan een certificering voor maatschappelijk bewust ondernemen. Inmiddels zijn in de Vallei ruim 70 boeren deelnemer. Deze formule wordt nu uitgerold naar elders. Ambitie is om tussen 2017-2020 minimaal 500 Boert Bewust-deelnemers te hebben in acht verschillende streken.

Wij stellen u voor om de grondslag vast te stellen voor subsidiëren van de stichting Boert Bewust voor een bedrag van € 100.000 voor het initiatief Boert Bewust. En dit bedrag te dekken uit kerntaak 3) Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden.

Vervallen: Agenda Vitaal platteland / Initiatief ondernemersbegeleiding en –coaching regio FoodValley

Tijdens de Statenvergadering van 28 juni 2017 hebben Provinciale Staten amendement 17A15 aangenomen. Hiermee is besloten dat het ontwerpbesluit wordt gewijzigd door de subsidiegrondslagen voor ondernemersbegeleiding en -coaching voor de regio's FoodValley en de gemeente Berkelland te laten vervallen.

Zie het amendement voor de toelichting op dit besluit.

Vervallen: Agenda Vitaal platteland / Initiatief ondernemersbegeleiding en -coaching in de gemeente Berkelland

Tijdens de Statenvergadering van 28 juni 2017 hebben Provinciale Staten amendement 17A15 aangenomen. Hiermee is besloten dat het ontwerpbesluit wordt gewijzigd door de subsidiegrondslagen voor ondernemersbegeleiding en -coaching voor de regio's FoodValley en de gemeente Berkelland te laten vervallen.

Zie het amendement voor de toelichting op dit besluit.

Kerntaak 5 | Regionale economie

IkStartSmart

Via IkStartSmart kunnen wij startende ondernemers ondersteunen bij het maken van een goede start door het bieden van een individueel maatwerk-begeleidingstraject. IkStartSmart richt zich op kansrijke (pré-)starters én ondernemers die tot vijf jaar actief zijn met hun onderneming in de provincie Gelderland. IkStartSmart investeert in de ontwikkeling van ondernemerschap en wordt uitgevoerd door de Stichting IkStartSmart. Met het aannemen van motie 17M15 is door ons college de toezegging gedaan ervoor te zorgen dat ondernemers in de periode 2017-2021 wederom de mogelijkheid krijgen gebruik te maken van IkStartSmart. Op dit moment ontwikkelt de stichting haar nieuwe aanbod.

Wij stellen uw Staten dan ook voor om de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van stichting IkStartSmart met een bedrag van maximaal € 2,25 miljoen voor het uitvoeren van haar ondersteuningsprogramma in de periode 2017-2021.

Dit bedrag te dekken uit de (gereserveerde) middelen van de Midterm review voor kerntaak 5) Regionale Economie.

Valorisatieprogramma RedMedTech Discovery Fund

Het verstrekken van vroege fase-financiering is essentieel voor startende bedrijven. Dit geldt met name voor de sector health. Daar heeft deze sector een grote behoefte aan inzet voor marktvalidatie, het opstellen van businessplannen en het betrekken van investeerders. Het reeds bestaande programma RedMedTechVentures biedt deze hulp.

Wij stellen uw Staten dan ook voor om een bedrag van maximaal € 2,5 mln als subsidie grondslag vast te stellen voor de stichting RedMedtech Discovery Fund voor het verstrekken van leningen van maximaal € 375.000 via het Discovery Fund van het programma RedMedTech Ventures.

Dit bedrag wordt voor maximaal € 1 mln gedekt vanuit kerntaak 1 Duurzame ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer, plandoel Gebiedsopgave en voor maximaal € 1,5 mln vanuit de gereserveerde MTR-middelen voor kerntaak 5, Regionale Economie, plandoel MKB breed

Project kansberoepen Rijk van Nijmegen

Onderdeel van het sleutelproject Nijmegen (Waalfront) van het voormalige programma Stad & Regio is een subsidie van € 4,5 miljoen aan de gemeente Nijmegen ten behoeve van de aankoop en verplaatsing met behoud van werkgelegenheid van slachthuis Hilckmann in het middengebied van deze gebiedsontwikkeling.

De resultaatdoelstellingen die gesteld zijn bij de toewijzing van onze subsidie in 2015 waren als volgt:

- Verwerving van opstallen op ca. 24.000 m2 bedrijfsperven in het middengebied van Waalfront;
- Bedrijfsverplaatsing gericht op behoud van regionale werkgelegenheid;

- Stimuleren van tijdelijk gebruik (indien mogelijk);
- Ontwikkelen van de locatie conform masterplan Waalfront 1.2 (na 2017).

De gemeente Nijmegen heeft in 2015 het slachthuis aangekocht. Daarmee is voldaan aan de eerste resultaatdoelstelling en kan in de toekomst voldaan worden aan resultaatdoelstelling 3 en 4. Echter, resultaatdoelstelling 2, de verplaatsing van het slachthuis met behoud van werkgelegenheid is niet tot stand gekomen. Om deze reden hebben wij het gedeelte van de provinciale subsidie dat hiermee samenhang ingetrokken (€ 2,5 miljoen).

Om toch tegemoet te komen aan onze oorspronkelijke wens om ook de werkgelegenheid voor laagopgeleiden te behouden, hebben wij met de gemeente Nijmegen bezien hoe wij een extra impuls aan de laaggeschoolde werkgelegenheid in de regio Nijmegen kunnen geven. De gemeente heeft bij de bedrijfsbeëindiging van het slachthuis al een intensief begeleidingstraject opgestart van coaching en financieel advies voor de werknemers. De gemeente heeft op ons verzoek een voorstel gedaan voor een gemeentelijk project ten behoeve van een extra impuls voor de laaggeschoolde werkgelegenheid. Het betreft een gecombineerde inzet op enerzijds de discrepanties tussen vraag en aanbod van werk in een aantal sectoren waar de vraag naar personeel niet gemakkelijk door werkgevers ingevuld kan worden, en anderzijds het voorzien van de werkgelegenheid van mensen 'die aan de kant staan'; jongeren zonder startkwalificatie en werkzoekenden zonder opleiding aansluitend bij de actuele arbeidsvraag. De inzet is om met dit voorstel in Nijmegen 200 laagopgeleide personen op deze specifieke manier te ondersteunen naar werk.

Wij stellen uw Staten voor om de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van de gemeente Nijmegen met een bedrag van maximaal € 1,42 miljoen voor deze impuls van de laaggeschoolde werkgelegenheid. En dit bedrag te dekken uit de Kerntaak 5) Regionale Economie, plandoel versterken MKB.

Platform The Protein Cluster

In het beleidskader 'Groene groei in Gelderland' (PS2016-802) is bij het onderdeel Eiwittransitie de vorming van een platform, The Protein Cluster (TPC) als beoogd resultaat opgenomen. TPC vervult een belangrijke rol bij het verzilveren van de potentie die de eiwittransitie voor het Gelders bedrijfsleven heeft en de positionering van Oost Nederland als dé regio waar gewerkt wordt aan de plantaardige eiwittransitie.

TPC wordt de verbindende schakel tussen de kennisinstellingen, bedrijven, het Rijk, de Green Protein Alliance en de branchevereniging Het Planeet. TPC bundelt de kennis en krachten in de regio, bevordert de samenwerking en initieert en faciliteert het bouwen van innovatieprojecten vanuit de bedrijven. De focus zal zijn gericht op productinnovatie, kostprijsverlaging en verduurzaming van productieprocessen met betrekking tot plantaardige eiwitten voor humane voeding. Gezien de samenwerking met bedrijven uit Overijssel, wordt het platform samen met Overijssel opgezet. Vanwege de synergievoordelen wordt TPC organisatorisch opgehangen aan Food Valley NL.

Activiteiten die voortkomen uit TPC worden primair gefinancierd vanuit bestaand instrumentarium (EFRO, MIT, Interreg, H2020, etc), maar voor de operationele kosten van het platform wordt een beroep gedaan op provincie Gelderland, provincie Overijssel en de deelnemende bedrijven.

De inschatting is dat er circa 5 jaar nodig is om het platform uit te bouwen tot het kristallisatiepunt voor de groene eiwittransitie in Nederland. De totale aanloopkosten zijn geraamd op € 0,92 miljoen, waarvan € 0,185 miljoen reeds gefinancierd is via onze bijdrage aan Food Valley NL. Aanvullend wordt van de provincie Gelderland € 0,25 miljoen gevraagd voor de periode 2017-2022. De overige bijdragen komen van het bedrijfsleven en de provincie Overijssel. Na vijf jaar zou TPC een duurzaam, zichzelf bedruipend netwerk moeten zijn.

Wij stellen u voor om de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van de Stichting Food Valley NL met een bedrag van maximaal € 0,25 miljoen voor de opbouw en inrichting van The Protein Cluster in de periode 2017-2022.

En dit bedrag te dekken vanuit de beschikbare middelen in kerntaak 5) Regionale Economie, plandoel Versterken MKB.

Sportparkgebied Olympus

Het stimuleren van sport en bewegen is één van de doelstellingen die we willen bereiken via het programma Gelderland Sport! 2016-2019. Dit doen wij door onder andere het verbeteren van de kwaliteit van recreatieve routes en het inrichten van sportieve buitenruimtes.

Op initiatief van het Olympus College in Arnhem-Zuid (scholengroep Quadraam) is er in dit kader een interessante ontwikkeling opgestart. In een samenwerkingsverband van Olympus College, sportstore Decathlon, zwembad De Koppel, Indoor Ski Arnhem, schermvereniging Scaramouche, Mountain Network (klimwand), Olympus Gym (sportschool) en de gemeente Arnhem, is het plan ontstaan om de ruimte rondom de school te ontwikkelen tot parkachtig sportgebied met een daarbij behorende uitstraling en sportieve,

maatschappelijke en economische aantrekkingskracht. De voorbereidingen voor een buitentheater van het Olympuscollege en een boulder- en trainingsfaciliteit van Mountain Network / Decathlon, zijn in een gevorderd stadium. Voor een verdere ruimtelijke invulling van het gebied wordt gedacht aan outdoor / survival / urban sports. Wij vinden dit project een goed voorbeeld van een initiatief waar veel energie in zit en het sluit aan bij ons voornemen om pilots 'sportieve buitenruimte' te ondersteunen die als voorbeeld dienen voor andere initiatieven in Gelderland. Nadere subsidieregels op dit onderdeel worden gelijktijdig met de 3e tranche 'Wijziging subsidieregels Ruimte voor Gelderland' voorgelegd. De uitgangspunten en criteria van de bestaande subsidieregels 'Open club en Vitale sportparken' dienen voor dit project als leidraad.

Wij stellen uw Staten voor om de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van het Olympus college met een bedrag van maximaal € 40.000,- voor project- en procesbegeleiding. En dit bedrag te dekken uit de beschikbare middelen in kerntaak 5) Regionale Economie, plandoel Sport.

Kerntaak 6 | Cultuur en erfgoed

Diverse subsidies

In onderstaande tabel zijn de bedragen voor regioarcheologie en State of Fashion voor 2017 en voor instellingen en festivals voor 2018 genoemd. In verband met de continuïteit van het structurele aanbod wordt hiervoor de grondslag al bij de Voorjaarsnota gevraagd. De instellingen kunnen dan voor 1 oktober een aanvraag indienen. Zoals aangegeven in het beleidsprogramma "Beleef het mee!" wordt € 600.000, -- toegevoegd aan het flexibele programmeerbudget voor innovatie van het bibliotheekwerk. Dit bedrag is in overleg in mindering gebracht op het structurele budget van Biblioservice Gelderland, Rijnbrink*. Rijnbrink en Samenwerkende Gelderse Bibliotheken moeten voor de besteding een programma Innovatie bibliotheekwerk ontwikkelen waar ze ook andere partijen bij kunnen betrekken.

Voor activiteiten van de Kunstvereniging Diepenheim is bij het vaststellen van het programma 'Beleef het mee' € 50.000,-- gereserveerd. Slechts een beperkt aantal geplande activiteiten komt ten goede aan Gelderland. Het ligt voor de hand dit bedrag naar beneden bij te stellen naar € 15.000,--. Met dat bedrag kan een project worden ontwikkeld dat bijdraagt aan talentontwikkeling van beeldend kunstenaars. Overijssel draagt naar verwachting een vergelijkbaar bedrag bij.

Wij stellen u voor om de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van de organisatie in onderstaande tabel.

Subsidiëren organisaties (bedragen afgerond x €1.000)

	2017	2018
Oostpool		252
Introdans		521
Kwatta		456
De Nieuwe Oost		457
NJO inclusief Muzieksomer		202
Ereprijs		177
Bibliotheek Arnhem onderdeel Gelderland Bibliotheek		353
Bibliotheek Arnhem onderdeel Plusbibliotheek vh WSF		501
Biblioservice Gelderland (Rijnbrink) *		5.371
Diepenheim	15	15

Festival Gebroeders v Limburg		42
Festival Go Short		84
Festival Music Meeting		88
Valkhof museum (Biënnale Gelderland)		59
State of Fashion 2018	150	150
Stichting Monumentenwacht		861
Stichting Gelders Restauratiecentrum		340
Stichting Gelders landschap en kastelen		963
Stichting Oude Gelderse kerken		146
Gelders Genootschap		169
Stichting Museum het Valkhof		1.437
Regio archeologen: per aanvrager maximaal € 20.000		
Aanvragers (pen voerende partijen)		
-Gemeente Arnhem		
-Gemeente Barneveld		
-Gemeente Apeldoorn		
-Omgevingsdienst Rivierenland		
-Gemeente Zutphen		
-Regio Noord Veluwe		
-Gemeente Nijmegen	140	140
Radbout Universiteit, hoogleraar Gelderse geschiedenis		50
Gelders Archief: Audiovisueel Archief Gelderland		102
Erfgoed Gelderland, inclusief museum dag en archeohotspots		1.066
Erfgoedfestival Gemaakt in Gelderland, coöperatie Erfgoed Gelderland		61
Cultuurmij Oost ondersteuning, inclusief kunstbende		1.970
Cultuurmij Oost uitvoering programma CMK		800
Omroep Gelderland		1.250

Kerntaak 7 | Kwaliteit van het openbaar bestuur**Sterk bestuur Geldermalsen, Neerijnen, Lingewaal**

De gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal hebben besloten over een herindelingsontwerp, om te komen tot een bestuurlijke fusie. Wij vinden deze fusie een goede manier om te werken aan de versterking van de bestuurskracht. Uit verschillende onderzoeken blijkt samenhang in geografische, historische, sociaal maatschappelijke en culturele aspecten tussen de drie gemeenten. De gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal vullen elkaar goed aan en kennen gezamenlijke opgaven. Met een gemeente GNL bundelen de gemeenten de krachten. Door de bestuurlijke fusie zijn de gemeenten in staat een duidelijke bijdrage te leveren aan samenwerking binnen de regio en wordt de kwetsbaarheid van de ambtelijke organisatie van de nieuwe gemeente West Betuwe verminderd.

Wij stellen u voor om de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van de gemeente Geldermalsen met een bedrag van maximaal € 3,0 miljoen om een goede start van de nieuw te vormen gemeente West Betuwe te bevorderen. Dekking voor deze middelen is beschikbaar binnen de door u bij Voorjaarsnota 2015 (PS2015-393) gereserveerde gelden voor Sterk Bestuur Gelderland in de reserve van kerntaak 7) Kwaliteit van het openbaar bestuur.

Sterk bestuur Wijchen, Druten

De gemeenten Druten en Wijchen hebben besloten om per 2018 een algehele ambtelijk fusie met elkaar aan te gaan. Dit betekent dat de ambtelijke organisatie van beide gemeenten samengaan tot één nieuwe werkorganisatie die beide gemeenten gaat verzorgen. Wij zien deze ambtelijke fusie als een belangrijke eerste stap in deze regio naar verdere versterking van de bestuurskracht, waarbij er ook perspectief is op een bestuurlijke fusie. Enkele omliggende gemeenten beraden zich inmiddels ook op hun bestuurskracht. Om deze reden houden de gemeenten Druten en Wijchen nadrukkelijk de mogelijkheid open dat ook de naburige gemeenten zich de komende jaren aansluiten bij deze fusie.

De subsidie zal ingezet worden voor de integratie van ICT-systemen en harmonisatie van processen. Deze zijn geraamd op € 1,6 miljoen. Wij stellen voor om de gemeente Druten, als contactgemeente, een bijdrage te leveren van 50% in deze kosten met een maximum van € 0,8 miljoen.

Wij stellen u voor om de grondslag vast te stellen voor het subsidiëren van de contactgemeente Druten met een bedrag van maximaal € 0,8 miljoen voor de integratie van ICT-systemen en harmonisatie van processen van de gemeenten Druten en Wijchen.

Dekking voor deze middelen is beschikbaar binnen de door u bij Voorjaarsnota 2015 (PS2015-393) gereserveerde gelden voor Sterk Bestuur Gelderland in de reserve van kerntaak 7) Kwaliteit van het openbaar bestuur.

Wijziging beleidsprogramma Cultuur en erfgoed

Wij zijn er door een externe partij op gewezen dat het beleidsprogramma cultuur en erfgoed (PS 2016-382) een niet volledige opsomming van samenwerkende partijen bevat. Het gaat hierbij om een passage op pagina 43: Het project 'De Canon van Gelderland' dat dankzij de samenwerking tussen het Nederlands Openluchtmuseum, Erfgoed Gelderland en Omroep Gelderland tot stand kwam, hieraan zou moeten worden toegevoegd het Regionaal Bureau voor Toerisme Knooppunt Arnhem Nijmegen (RBT KAN)

Wij stellen voor om het RBT KAN in de opsomming van de betreffende passage op te nemen.

Ontwikkeling EMU saldo

Sinds de Begroting 2013 hebben wij voor uw Staten een extra (niet verplichte) paragraaf opgenomen met aanvullende informatie over het EMU-saldo. Beheersing van het EMU-saldo is van belang voor houdbare overheidsfinanciën.

Verschil tussen baten/lasten stelsel en berekening EMU-saldo

Het EMU-saldo wordt berekend op transactiebasis, deze berekeningswijze is in grote mate vergelijkbaar met het kasstelsel zoals dat voor het Rijk van toepassing is. De lagere overheden, waaronder de provincies, voeren echter een administratie op basis van het baten/lastenstelsel. Dit stelsel wordt voor de provincies voorgeschreven op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Het EMU-saldo wordt berekend uit het exploitatiesaldo van het baten/lastenstelsel door enkele posten, afhankelijk van de kasmutatie, erbij te tellen dan wel eraf te trekken.

Referentiewaarde

Vanaf 2004 bestaan er afspraken tussen de Rijksoverheid en de lokale overheden over de beheersing van het EMU-saldo. De meest recente afspraak is van januari 2013 in het Financieel Akkoord waarin aan de decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) een EMU-ruimte van 0,5% BBP is toegestaan voor de jaren 2013, 2014 en 2015. Voor de jaren 2016 en 2017 is een daling van de EMU-ruimte voorzien tot 0,4% resp. 0,3%. Eind 2016 is in bestuurlijk overleg afgesproken dat voor 2017 inderdaad een EMU-ruimte van 0,3% BBP wordt aangehouden voor decentrale overheden. Deze tekortruimte is niet nader verdeeld over gemeenten, provincies en waterschappen waardoor er voor 2017 geen formeel vastgestelde referentiewaarden zijn op het niveau van individuele provincies, gemeenten en waterschappen.

Actuele ontwikkelingen

Er zijn op dit moment geen nieuwe actuele ontwikkelingen te melden. Zodra dit wel het geval is zullen wij uiteraard uw Staten in de volgende Planning en Controldocumenten hierover informeren.

Berekening EMU saldo

Omschrijving	Telling	Begroting 2017	Voorjaars- nota 2017
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	+/+	-51.064	-8.541
Afschrijvingen tlv de exploitatie	+/+	15.970	14.614
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+/+	0	0
Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-/-	109.192	60.670
Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-/-	2.712	1.959
Subtotaal		-146.998	-56.556
Referentiewaarde conform circulaire		n.b.	n.b.
Totaal		n.b.	n.b.

Administratie van onderhoud infrastructurele kapitaalgoederen

In 2015 heeft de Rekenkamer Oost-Nederland onderzoek gedaan naar het beheer en onderhoud van provinciale wegen in Gelderland. In het rapport "Grip op groot onderhoud" (PS2016-142) zijn de resultaten en aanbevelingen van dit onderzoek gepresenteerd. Vervolgens hebben uw Staten in de vergadering van 6 april 2016 het rapport besproken. Daarbij heeft u de volgende besluiten genomen:

1. PS wees bewust van uw kader stellende rol en stel periodiek naast financiële ook inhoudelijke kaders voor het groot onderhoud van wegen en kunstwerken. Onderdeel daarvan is dat de keuze voor de wijze waarop gewerkt wordt expliciet en weloverwogen wordt gemaakt
2. Verzoek GS om in de uitwerking van deze kaders expliciet vast te leggen aan welke kwaliteitseisen de wegen en kunstwerken in Gelderland dienen te voldoen.
3. Verzoek GS te zorgen voor een zo consistent mogelijke lijn in het opnemen van doelen en (meetbare) prestaties in begroting en jaarrekening zodat de Staten hun controlerende rol eenvoudiger kunnen invullen.
4. Verzoek GS te zorgen voor een onderhoudsplan voor wegen en kunstwerken als onderbouwing van de benodigde omvang van de middelen voor groot onderhoud wegen en kunstwerken.
5. Nadat bovengenoemde beslispunten (2,3 en, 4) door Gedeputeerde Staten nader zijn uitgewerkt ook aan Provinciale Staten een onderbouwd voorstel te doen: "via welke financiering systematiek het beste tegemoet gekomen kan worden aan de langjarige verplichting die de provincie heeft om de infrastructuur te onderhouden"
6. Verzoek GS uiterlijk in voorjaar 2017 inzicht te geven in de implementatie van de aanbevelingen zodat Provinciale Staten de uitkomst ervan kan betrekken bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2017.

Conform beslispunt 6 geven wij in deze Voorjaarsnota inzicht in de implementatie van de aanbevelingen.

Implementatie van de aanbevelingen

Met de "Nota Infrastructurele kapitaalgoederen" (PS2016-600) hebben uw Staten invulling gegeven aan de besluiten 1, 2 en 4. Op basis van het onderhoudsplan berekende wij een aanvullende budgetbehoefte, over de dekking van de budgetbehoefte besluiten uw Staten in de Midterm review.

Ten aanzien van beslispunt 3 kunnen wij u melden dat wij, volgend op de Nota, in de Begroting 2017 (paragraaf kapitaalgoederen) en de Jaarstukken 2016 een consistente lijn hebben ingezet met de doelen en prestaties die voor het beheer en onderhoud van de provinciale wegen van belang zijn.

Ten aanzien van beslispunt 5 stellen wij u in deze Voorjaarsnota voor om de huidige financiële systematiek te continueren. In deze systematiek borgen wij de langjarige verplichting om infrastructuur goed te onderhouden met behulp van een reserve. De overwegingen voor dit voorstel hebben wij hierna opgenomen.

Afweging financiering systematiek wegbeheer; een balanspost is noodzakelijk

Het groot onderhoud van infrastructuur levert een grillig verloop van kosten in de verschillende jaren op. In het ene jaar hebben we een aantal grote werken en geven we meer uit, het andere jaar zijn er minder grote projecten en zijn de kosten lager. Met een balanspost vangen wij de schommeling in de kosten op. In het jaar met de grote werken halen wij dan meer uit de balanspost dan in het jaar met de minder grote projecten.

De voeding van de balanspost is dan een structurele kostenpost in onze begroting met een jaarlijks gelijkblijvend niveau.

Voor de balanspost hebben wij de keuze uit een reserve of een voorziening. De wetgever laat ons hierin vrij. Aan de keuze zitten wel verschillende consequenties.

Reserves en voorzieningen worden vaak in één adem genoemd. Er zijn ook overeenkomsten, maar er zijn vooral ook cruciale verschillen tussen beide posten. De crux is dat een reserve onder het eigen vermogen van de provincie valt en voorzieningen toebehoren aan het vreemd vermogen.

Hieronder wegen wij de belangrijkste verschillen tegen elkaar af.

Overeenkomsten

1) Toekomstbestendigheid

Uw Staten hebben in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen het onderhoudsniveau van het infrastructuur vastgesteld. Deze inhoudelijke keuze is leidend voor de kosten in de komende periode. De administratieve afwikkeling vindt dan (o.a.) plaats in een balanspost.

Voor de toekomstbestendigheid is de aard van de balanspost (reserve of voorziening) minder relevant. Beide posten doen wat ze moeten doen: dekkingsmiddelen over de jaren egaliseren. Bestedingsvrijheid van de balansposten door uw Staten is bij een reserve daarom materieel gezien even laag als bij een voorziening. De middelen zijn bestemd voor onderhoud en enkel een wijziging in de keuze van het onderhoudsniveau maakt dat er middelen uit de reserve kunnen vrijvallen.

2) Budgetrecht

Voor uw kaderstellende- en controlerende functie is het budgetrecht uitermate belangrijk. En in beide gevallen wordt dit recht gerespecteerd. Wel is er een verschil in de administratieve verwerking en daarmee een verschil in transparantie voor uw Staten. (Zie hierna)

Verschillen

1) Transparantie

In de P&C documenten zien uw Staten de toevoeging aan een reserve terug als een dotatie. De toevoeging aan de voorziening zien uw Staten als een last. Dit verschil is nog gering.

Als vervolgens de prestatie van het groot onderhoud is geleverd en de betaling wordt geadmistreerd treedt er wel een groot verschil op. Bij een reserve wordt het groot onderhoud gepland, bijgestuurd en verantwoord in de exploitatie en komt het expliciet naar voren in o.a. de begroting en jaarstukken. Wij ramen dan lasten in kerntaak 4 Regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer. Tegenover de lasten staat een onttrekking uit de reserve. De kosten van het groot onderhoud staan daarmee transparant in de paragraaf over onze kapitaalgoederen in de begroting en jaarstukken.

Bij een voorziening worden de kosten van het groot onderhoud rechtstreeks ten laste gebracht van de voorziening. Deze kosten vallen buiten de exploitatie en komen dus ook niet terug in kerntaak 4 Regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer. Wij menen dat dit de transparantie naar uw Staten vermindert.

In het kader van trajectprogrammering pakken wij een weg van een bepaalde lengte 'van sloot tot sloot' aan. Wij bundelen dan de werkzaamheden en voeren alles tegelijkertijd uit om in ieder geval de overlast voor de gebruiker te minimaliseren.

De dekking van de kosten bundelen wij eveneens binnen de reserve van kerntaak 4 Regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer. Op het moment dat uw Staten kiezen voor een voorziening is de werkwijze waarin wij de dekking van de kosten bundelen in de reserve niet meer mogelijk. Wij denken dat uw Staten hiermee informatie gaan verliezen c.q. lastiger kunnen genereren.

2) Efficiënt en effectief

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV) is vastgelegd dat de onderbouwing van een voorziening jaarlijks moet worden gecontroleerd en

goedgekeurd door onze accountant. De financiële ruimte in een voorziening moet exact afgestemd zijn op een actueel onderhoudsplan. De vraag is of het efficiënt en effectief is om ons onderhoudsplan jaarlijks actueel te houden. De praktijk leert namelijk dat de verschuiving met intervallen van een jaar erg klein zijn. Terwijl de kosten voor het actualiseren van het plan niet of nauwelijks dalen.

Voor een reserve zijn de bepalingen losser. Omdat de middelen onder het eigen vermogen vallen is een exacte afstemming op basis van een geactualiseerd onderhoudsplan niet noodzakelijk. Een reserve stelt ons in staat om het onderhoudsplan te actualiseren in een ritme dat beter bij dit beleidsveld past.

3) Werken met een voorziening: kans op alsnog een reserve

Gezien de strikte regelgeving over voorzieningen kan op een moment de situatie ontstaan dat middelen uit de voorziening moeten worden genomen, terwijl deze weldegelijk noodzakelijk zijn voor het groot onderhoud. Bijvoorbeeld in de situatie dat het onderhoudsplan -om welke reden dan ook- op balansdatum niet meer volledig actueel is.

Op dat moment ligt het in de rede om de middelen alsnog te behouden voor het beheer en onderhoud en ze daarom in een (nieuwe) reserve te plaatsen. Het verdelen van deze middelen over 2 balansposten is onvoordelig voor het inzicht van uw Staten.

Ervaringen uit het verleden

In de periode t/m 2009 hebben wij het groot onderhoud van infrastructuur administratief afgewikkeld in een voorziening. In de begroting 2010 hebben uw Staten besloten om de administratieve afwikkeling vanaf 2010 via een reserve te laten verlopen. De hiervoor genoemde overwegingen lagen hieraan ten grondslag en zij gelden nog steeds.

Conclusie

Uw Staten streven voor het onderhoud van infrastructuur naar een financiële systematiek die het beste tegemoet komt aan de langjarige verplichting van het onderhoud. Bij het bepalen van de kosten voor het groot onderhoud staat de inhoudelijke keuze van het gewenste kwaliteitsniveau voorop. De administratieve afwikkeling volgt dan in een balanspost en dat is of een reserve of een voorziening.

Op dit moment wikkelen wij de administratie af met behulp van een reserve. Wij stellen uw Staten voor om deze systematiek te continueren.

Grondtransacties

In 2014 heeft ons college een nieuw Grondprotocol vastgesteld. Dit onder meer met het oog op het per 1 maart 2015 in eigen beheer uitvoeren van taken van de Dienst Landelijk Gebied. Eén van de punten in het grondprotocol (artikel 1.3 lid 2) is een halfjaarlijkse rapportage over de grondtransacties. Deze dient in de P&C-cyclus aan uw Staten te worden verantwoord. Tot aan heden is op dit punt nog geen invulling kunnen geven aangezien prioriteit is gelegd bij het opzetten van een betrouwbare bezitsregistratie. Een logische plaats voor de tweede halfjaar-rapportage is deze op te nemen in de jaarstukken. In de paragraaf Grondbeleid van de Jaarstukken 2016 is de hoofdlijn van de grondtransacties reeds vermeld. Thans is het transactieoverzicht beschikbaar en nemen wij dit op als onderdeel van de Voorjaarsnota 2017. In de toekomst kan het transactieoverzicht een reguliere plek krijgen in de P&C-documenten.

Conform het protocol verstrekken wij u de volgende informatie:

- a. de aangekochte, verkochte en geruilde gronden en opstallen;
- b. de gevestigde en verworven beperkte genotsrechten;
- c. de voortgang van onteigeningsprocedures;
- d. de gronden in beheer van de provincie.

a) Aangekochte, verkochte en geruilde gronden en opstallen 2016

In 2016 zijn in totaal 159 grondtransacties uitgevoerd. In onderstaande tabel zijn de transacties onderverdeeld naar kerntaken en is een onderscheid gemaakt tussen kleine (kleiner of gelijk aan 5 hectare) en grote (groter dan 5 hectare) transacties.

Kerntaak		Totaal aantal transacties	Transacties < 5 hectare Bedrag	Transacties > 5 hectare Bedrag	Totaal bedrag transacties	Transacties < 5 hectare Hectare	Transacties > 5 hectare Hectare	Totaal hectare transacties
1 Duurzame ruimtelijke ontwikkeling & waterbeheer	Gelderse gebiedsontwikkeling aankoop	7	100.875	643.932	744.807	5	29	34
	Gelderse gebiedsontwikkeling verkoop	2	54.793	-5.200.213	-5.145.420	-1	-31	-32
3 Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden	Natuur en Landschap aankoop	19	1.508.987	4.516.006	6.024.993	32	73	105
	Natuur en Landschap verkoop	36	-3.669.507	-6.295.845	-9.965.352	-53	-296	-349
4 Regionale bereikbaarheid & regionaal openbaar vervoer	Mobiliteit aankoop	73	9.885.252	2.801.202	12.686.454	31	28	59
	Mobiliteit verkoop	22	*	*	*	-21	-18	-39
* opbrengsten zijn verrekend in de aankopen								

De verkoopopbrengsten bij Mobiliteit zijn gesaldeerd met de aankopen. In een volgende rapportage zullen de transacties nader gespecificeerd worden.

b) Gevestigde en verworven beperkte genotsrechten

De huidige pachtrechten zijn rechten die wij overgekregen hebben ten tijde van het Natuurpact. Op 1 januari 2016 hadden wij pachtrechten over 126 hectare. De totale oppervlakte pachtrechten is in 2016 met 75 hectare afgenomen tot 51 hectare. Na een evaluatie is gebleken dat het voor het behalen van onze doelstellingen deze pachtrechten niet meer nodig waren en daarom beëindigd zijn. Op dit moment zijn wij doende om de pachtrechten voor 36 hectare te ontbinden. Hierna zal de eigenaar inrichtingsmaatregelen voor natuur nemen. Het streven is om voor de dan resterende 15 hectare gepachte grond zo spoedig mogelijk ook tot ontbinding van de overeenkomsten over te gaan.

c) Voortgang van onteigeningsprocedures

Op dit moment lopen de navolgende onteigeningsprocedures:

1. N345 Rondweg Voorst: nagenoeg afgerond;
2. N833 Culemborg-Buurmalsen: nagenoeg afgerond;
3. N345 Rondweg De Hoven: verzoek tot het starten van de procedure ligt ter besluitvorming bij Provinciale Staten;
4. N303 rondweg Voorthuizen: de administratieve onteigeningsprocedure loopt ter verkrijging van het Koninklijk Besluit.

Voorgenomen procedures zijn aan de orde bij de projecten N348 Quatre Bras en N348 Jodendijk-Scheuterdijk.

d) Gronden in beheer

Voor een aantal provinciale activiteiten op het gebied van natuur, infrastructurele projecten en gebiedsontwikkeling is grond nodig. Om de provinciale ruimtelijke doelstellingen te realiseren wordt grond verworven, verkocht, geruimd en beheerd, voor zover de gronden eigendom van de provincie zijn.

Op 31 december 2016 bedroeg het totale grondbezit 5.727 hectare. In onderstaande tabel is de opbouw van dit bezit, per kerntaak, weergegeven.

Kerntaak		Stand per 31.12.2016 in hectare
1 Duurzame ruimtelijke ontwikkeling & waterbeheer		539
	Beuningse Uiterwaarden	16
	IJsselsprong	27
	Park Lingezegen	440
	Water	57
3 Vitaal platteland, natuurbeheer & ontwikkeling		1.482
	Natuur en Landschap	1.478
	Land- en Tuinbouw Kavelruil de Glind	2
	Economie	2
4 Regionale bereikbaarheid & regionaal openbaar vervoer		3.704
	Mobiliteit	3.704
Mens & Middelen		2
	Provinciale huisvesting	2
Totaal		5.721

Toelichting als aanvulling op de Paragraaf Grondbeleid in de beleidsrekening 2016

Beuningse Uiterwaarden: het grondbezit is t.b.v. realisatie van het project 'Weelde' in de Beuningse uiterwaarden'. In het eerste halfjaar van 2017 wordt de inrichting van het project aanbesteed. De verwachting is dat dit grondbezit, inclusief onderhoudstermijnen, na 2020 verkocht zal worden. Een bud-get voor beheer van deze gronden is aanwezig, indien de verkoop van deze percelen niet succesvol verloopt.

IJsselsprong: ten behoeve van het programma IJsselsprong koopt de provincie grond aan voor de 'groene opgave' in het gebied. Dit betreft aankopen voor de groene buffer: stapstenen voor natuurontwikkeling langs de Oekense beek, natuurvriendelijke oevers en landschappelijke structuren en daarnaast ook aankopen van ruilgrond voor landbouwverbetering. Het programma zit in de eindfase.

Water: de in bezit zijnde percelen zijn t.b.v. het project "Aaltense Goor". De inrichting en verkoop van overbodige gronden zijn nog niet afgerond. Een aantal percelen (6 hectare) is samen met het Waterschap verworven. In 2017 zullen inspanningen verricht worden om geheel eigenaar van deze percelen te worden.

Land- en tuinbouw: het perceel is overgebleven van het project “De Glind”. Het streven is het perceel in 2017 te verkopen, na aanleg van een toegangsweg.

Economie: dit perceel is opgenomen in het Gelders Natuur Netwerk 2017. In 2017 zullen acties verricht worden voor de verschuiving naar Natuur en Landschap.

Provinciale lastendruk

Bij de Voorjaarsnota van 2014 (PS2014-469) hebben uw Staten een motie aangenomen (14M36) met het verzoek om jaarlijks als aparte bijlage bij de Voorjaarsnota inzicht te geven in de ontwikkeling van de provinciale lastendruk. De motie vraagt de ontwikkeling van provinciale lastendruk over een periode van vier jaar voor zowel bedrijven als burgers weer te geven. Naast de lasten die de provincie direct oplegt vraagt de motie ook de lasten weer te geven die andere autonome besturen, die aan de provincie zijn gelieerd, aan Gelderse inwoners opleggen. Genoemd zijn gebonden partijen zoals Alliander en Vitens, de waterschappen en de gemeenten.

	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Raming 2017
Aantal inwoners per 1 januari	2.019.612	2.026.578	2.035.351	2.048.034
Aantal huishoudens per 1 januari	879.834	888.895	895.705	906.600 *
Aantal vestigingen per 1 januari (PWE-Gelderland)	166.370	170.230	175.760	178.000
Aantal belaste personenauto's per 1 jan.	890.515	902.575	917.280	935.960
* prognose PBL				
Opcenten Motorrijtuigenbelasting	€ 195.539.234	€ 204.474.665	€ 205.314.290	€ 211.859.000
Idem per personenauto	€ 219,58	€ 226,55	€ 223,83	€ 226,35
Provinciale leges	€ 1.565.420	€ 1.204.959	€ 1.471.139	€ 951.000
Idem per vestiging	€ 9,41	€ 7,08	€ 8,37	€ 5,34
Grondwaterheffing	€ 1.965.080	€ 2.003.231	€ 2.027.920	€ 2.000.000
Idem per vestiging	€ 11,81	€ 11,77	€ 11,54	€ 11,24
Nazorgheffing stortplaatsen	€ 10.277.868	€ 566.669	€ 375.386	€ 425.000
Idem per vestiging	€ 61,78	€ 3,33	€ 2,14	€ 2,39

Conform de toezegging bij Slotwijziging 2015 (PS2015-735) nemen wij ook informatie op omtrent de Regionale tarieven Openbaar Vervoer. Gezien de hoeveelheid hiervan verwijzen wij u naar ons besluit wat wij hebben gepubliceerd in het Provinciaal blad op 20 december 2016. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6801.html>

Onderstaande informatie betreft besluitvorming van andere autonome besturen die Gelderse burgers aangaan

De informatie is op verzoek conform motie M14/36

Gelderse waterschappen

2014	2015	2016	2017
------	------	------	------

Voor een meerpersoonshuishouden, met eigen huis binnendijs OZB-waarde € 225.000

Vallei en Veluwe (Gld en Ut)	€ 241,98	€ 247,45	€ 248,55	€ 253,73
Rijn en IJssel (Gld en Ov)	€ 247,36	€ 257,10	€ 264,78	€ 268,56
Rivierenland (Gld, ZH, NB en Ut)	€ 329,28	€ 340,87	€ 346,75	€ 342,65

Gelderse gebonden partijen

2014	2015	2016	2017
------	------	------	------

Voor een electriciteitsaansluiting van 3x25A en voor gas van een G6 meter (excl. BTW)

Liander elektriciteit	€ 202,60	€ 198,45	€ 190,65	€ 196,52
Liander gas	€ 140,85	€ 132,82	€ 122,43	€ 145,45

Voor een kleinverbruiker met een afname van 115 m3 drinkwater (excl. BoL en BTW)

Vitens	€ 123,95	€ 123,20	€ 117,45	€ 117,45
--------	----------	----------	----------	----------

Gelderse gemeenten

Per huishouden (info. COELO)

2014	2015	2016	2017
------	------	------	------

Voor onroerende zaakbelastingen	€ 289,00	€ 299,00	€ 306,00	€ 317,00
Voor afvalstoffenheffingen	€ 210,00	€ 211,00	€ 209,00	€ 210,00
Voor rioolheffingen	€ 207,00	€ 212,00	€ 216,00	€ 200,00
Totaal	€ 706,00	€ 722,00	€ 731,00	€ 727,00

Ontwikkeling totaalopbrengsten **)

Voor onroerende zaakbelastingen	€ 437.479.000	€ 452.399.000	€ 465.713.000	€ 481.382.000
Voor afvalstoffenheffingen	€ 162.968.000	€ 163.952.000	€ 158.429.000	€ 156.832.000
Voor rioolheffingen	€ 181.811.000	€ 185.901.000	€ 188.515.000	€ 192.541.000
Totaal	€ 782.258.000	€ 802.252.000	€ 812.657.000	€ 830.755.000

**) De totaalopbrengsten zijn die van woningen en bedrijven gezamenlijk. Ze geven slechts een ontwikkeling in de jaren weer

Voor meer informatie over gemeentelijke lasten van Gelderse gemeente verwijzen wij uw Staten naar onze website:

<http://ftgelderland.databank.nl>

Meerjarige Investeringsagenda Mobiliteit (MIAM)

De Meerjarige Investeringsagenda Mobiliteit (MIAM) is een specificatie van de kerntaak 4) Regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer. De specificatie is opgenomen in bijlage 1.

Evaluaties en rapportages

Conform de wens van uw Staten bundelen wij in de P&C documenten alle actuele evaluaties en rapportages. Hiervoor hebben wij verschillende bijlages opgenomen: